

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 35/08-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti spoločnosti B., s. r. o., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. D. K., Advokátska kancelária, B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti B., s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98) prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti B., s. r. o., p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti B., s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 7 492 Sk (slovom sedemtisícštyristodevät'desiatdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. D. K., Advokátska kancelária, B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti návrhu spoločnosti B., s. r. o., n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 35/08-10 z 31. januára 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti B., s. r. o., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 25. februára 2008 okresný súd vyzval, aby sa k sťažnosti vyjadril.

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 26. marca 2008 (Spr. 2034/08, doručenom ústavnému súdu 31. marca 2008) uviedla:

„1.) Dňa 17.12.1998 bol doručený súdu návrh na výkon rozhodnutia predajom hnutelných vecí podaný oprávneným: B., s.r.r., B. proti povinnému: D. Š., vec bola vedená pod sp. zn. E/1891/1998.

2.) Dňa 21.01.1999 bolo vydané uznesenie č.k. E/1891/1998 – 2, ktorým bol nariadený výkon rozhodnutia predajom hnutel'nosti

3.) Dňa 27.02.2006 oznámil oprávnený v zmysle § 372m ods. 1, 2 O.s.sp., že proti povinnému podal návrh dňa 24.02.2006 na vykonanie exekúcie, ktorý doručil exekútor'skému úradu: JUDr. Ing. Z. D.

4.) Vec bola pridelená elektronickou poštou JUDr. P. N. dňa 14.06.2006 a bola vedená pod sp. zn. 39Er/3671/2006

5.) Výzvou zo dňa 18.10.2006 bola vyzvaná súdna exekútor'ka na vyčíslenie výšky pohľadávky

6.) Uznesením č.k. 39Er/3671/2006 – 9 zo dňa 31.01.2007 bola žiadosť o udelenie poverenia súdnej exekútor'ke JUDr. Ing. Z. D. na vykonanie exekúcie zamietnutá

7.) Oprávnený podal 01.03.2007 na Okresný súd Bratislava II proti uzneseniu č.k. 39Er/3671/2006 – 9 zo dňa 31.01.2007 odvolanie

8.) Od 01.01.2007 bola zákonná sudkyňa JUDr. P. pridelená na stáž na Krajský súd Bratislava. Z uvedeného dôvodu bola prostredníctvom opatrenia zo dňa 02.04.2007 vec pridelená Dr. M. M.

9.) Dňa 25.05.2007 bola vec predložená Krajskému súdu Bratislava na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu č.k. 39Er/3671/2006 – 9

10.) Spis bol dňa 14.01.2008 bol rozhodnutí o odvolaní vrátený z Krajského súdu Bratislava

11.) Dňa 06.03.2008 bolo vydané poverenie na vykonanie exekúcie č. 5102 049208.

Vo veci nejde o skutkovo a právne náročnú vec.“ Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení vyslovila súhlas, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedla predsedníčka okresného súdu. Navyše ústavný súd zistil, že ku dňu rozhodovania nebola predmetná vec na okresnom súde právoplatne skončená.

Právny zástupca s'ťažovateľ'ky v podaní zo 7. apríla 2008 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokovanej veci. Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie okresného súdu v konaní o výkon rozhodnutia predajom hnutelných vecí a v exekučnom konaní nemožno považovať za právne zložitú a v danej veci s prihliadnutím na priebeh uvedeného konania nemožno hovoriť ani o skutkovej zložitosti, ktorá by spôsobila predĺženie uvedeného konania.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd pri preskúmaní súvisiaceho súdneho spisu nezistil žiadnu okolnosť, ktorou by sťažovateľka prispela k zbytočným priet'ahom v konaní.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k namietanému porušeniu označených práv, ústavný súd zistil, že okresný súd bol prevažnú časť konania vo veci nečinný, pričom plynulému prerokovaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka.

Zo spisového materiálu v predmetnej veci ústavný súd zistil, že návrh sťažovateľky na výkon rozhodnutia pre pohľadávku v sume 1 400 Sk s príslušenstvom predajom hnutelných vecí bol okresnému súdu doručený 17. decembra 1998. Okresný súd uznesením z 20. januára 1999 nariadil v uvedenom konaní výkon rozhodnutia predajom hnutelných vecí. Po nariadení výkonu rozhodnutia okresný súd až do 18. októbra 2006, keď vyzval súdnu exekútorku, aby vyčíslila výšku pohľadávky, vo veci nevykonal žiadny procesný

úkon, ktorý by smeroval ku skončeniu tohto konania, resp. k uspokojeniu pohľadávky sťažovateľky ako oprávnenej.

Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že sťažovateľka okresnému súdu 27. februára 2006 doručila oznámenie o podaní návrhu na výkon exekúcie a súčasne ho požiadala, aby súdnej exekútorke postúpil spisový materiál vo veci spolu s poverením na vykonanie exekúcie. Podľa § 372m Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov platnom a účinnom po 1. septembri 2005 mal okresný súd v preskúmanom konaní povinnosť po doručení oznámenia sťažovateľky o podaní návrhu na výkon exekúcie postúpiť predmetnú vec spolu s poverením na vykonanie exekúcie súdnej exekútorke. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v období po 27. februári 2006 mohol v predmetnom konaní realizovať len jednoduché procesné úkony (vydanie poverenia súdnej exekútorke a následne postúpenie veci súdnej exekútorke), ktoré nemožno z hľadiska času potrebného na ich prípravu alebo realizáciu považovať za náročné.

Okresný súd podaním z 18. októbra 2006 vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu na udelenie poverenia a uznesením z 31. januára 2007 zamietol jej návrh na vydanie poverenia súdnej exekútorke. Krajský súd v Bratislave následne na základe odvolania sťažovateľky uznesením z 20. decembra 2007 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a 6. marca 2008 okresný súd vydal súdnej exekútorke poverenie na vykonanie exekúcie v predmetnej veci.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že ústavný súd pri rozhodovaní v tejto veci zohľadnil predovšetkým skutočnosť, že okresný súd v konaní o výkon rozhodnutia v období od 20. januára 1999 (vydanie uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia predajom hnutelných vecí) až do 27. februára 2006 (doručené oznámenie sťažovateľky, že podala návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému v súlade s § 372m ods. 1 a 2 OSP a požiadala, aby okresný súd v súlade s uvedeným ustanovením postúpil vec spolu s poverením na výkon exekúcie súdnej exekútorke), t. j. počas obdobia trvajúceho viac ako sedem rokov, nevykonával žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky

napriek tomu, že jeho postupu nebránila žiadna zákonná prekážka. Okrem toho ani postup okresného súdu v predmetnej veci po 27. februári 2006, t. j. po doručení oznámenia sťažovateľky o podaní návrhu na vykonanie exekúcie, nemožno podľa ústavného súdu považovať za efektívny, pretože v jeho dôsledku realizácia jednoduchých procesných úkonov (vydanie poverenia a postúpenie veci súdnej exekútorke) okresnému súdu trvala až do 6. marca 2008 (vydanie uznesenia, ktorým poveril súdnu exekútoru na vykonanie exekúcie), t. j. viac ako 2 roky.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že pokiaľ zákonom uloženou povinnosťou prvostupňového súdu je vykonať jednoduchý procesný úkon, a napriek tomu takýto úkon nevykoná, pričom nesprávnosť jeho postupu potvrdí odvolací súd, a v dôsledku takéhoto postupu súdu došlo k predĺženiu konania, uvedené konanie prvostupňového súdu je neefektívne a v rozpore so základným právom sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na skutočnosť, že konanie začalo ešte v roku 1998, konštatuje, že doterajšia dĺžka konania (9 rokov a 4 mesiace) nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prieťahov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98) došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1891/98) v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov (2. bod výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk.

Ústavný súd s prihliadnutím na dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 39 Er 3671/06 (pôvodne vedeného pod sp. zn. E 1891/98) a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, zistené obdobie nečinnosti, ale aj hodnotu predmetu napadnutého exekučného konania, považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (3. bod výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (5. bod výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením advokátom JUDr. D. K. v konaní pred ústavným súdom. Právny zástupca v sťažnosti uplatnil trovy konania v sume 7 492 Sk. Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to v súlade s § 1 ods. 3,

§ 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to každý úkon po 2 970 Sk, t. j. spolu 5 940 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2-krát 178 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH (19 % zo 6 296 Sk) predstavuje sumu 7 492 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008